

מינהל חברה ונוער
אגף תכנים, תכניות, הכשרה והשתלמויות

מגיע לו שיכתבו עליו שיר

סיפור חייו של דוד בן-גוריון הוא סיפור חייו של רואה למרחוק. דמותו ופועלו של בן-גוריון הם ביטוי להיסטוריה של התנועה הציונית ושל מדינת ישראל. בן-גוריון, שנולד בעיירה קטנה במזרח אירופה, מייצג את הדור שנחשף זה עתה ללאומיות ובחר לממשה בארץ ישראל. הוא עלה לארץ ישראל ב-1906 כחלק מ'העלייה השנייה'. אנשי העלייה השנייה טבעו את ערך החלוציות ומימשו אותו באורח חייהם. ואכן, דוד בן-גוריון נתן דוגמא אישית למעשה הציוני והחלוצי וקבע את ביתו בשדה בוקר שבנגב.

הפרחת השממה ויישוב אדמות המדינה נמנו על הערכים המרכזיים אותם הציב בן-גוריון בפני החברה. ערכים אלה מדגישים את הנתינה לכלל ואת המחויבות האישית כמרכיב מרכזי בזהות הלאומית. עמידתו של בן-גוריון בראש ההיררכיה היישובית והציונית החל משנות השלושים הפכה אותו לדמות מרכזית בהקמת, מה שקרוי 'המדינה שבדרך', שהיוותה את התשתית המוסדית, הרעיונית והחברתית למדינה שקמה בשנת 1948.

בחינת הביוגרפיה של בן-גוריון, המנהיג, מגלה קו אחד רצוף וברור: חתירה לריבונות לאומית של היהודים בארץ ישראל.

לאחר הקמת המדינה התמקדה מנהיגותו של בן-גוריון בעיצוב אומה יהודית ריבונית לאחר אלפיים שנות גלות, אומה בעלת תחושת סולידריות חברתית ומחויבות לאומית המושתתת על אמונה בצדקת הקיום היהודי בארץ ישראל ועל האמונה בעתיד היהודי בארץ ישראל. הכלי המרכזי בו השתמש בן-גוריון ליצירת סולידריות לאומית ישראלית הוא הממלכתיות – יצירת מכנה משותף לכל אזרחי המדינה. מכנה משותף זה כלל הסתמכות על שלטון החוק, יצירת בסיס כלכלי-חברתי לכל וחיפוש בסיס חינוכי-תרבותי משותף. עקרונות אלו מעידים על היותו מנהיג הרואה למרחוק.

פועלו של דוד בן-גוריון בתקופה כה מכרעת לעם ישראל תרם תרומה מרכזית להקמתה של מדינת ישראל ולעיצוב דמותה בשנותיה הראשונות.

ראוי שבני נוער ותלמידים במערכת החינוך יכירו את הכרעותיו כמנהיג, יבחנו אותן ויעלו את זכרו.

מגילת העצמאות, שבן-גוריון היה בין מנסחיה, קבעה שני יסודות איתנים לקיום היהודי בארץ ישראל – היהדות והדמוקרטיה מי ייתן ונדע לשמור על שני יסודות אלו גם היום.

מטרות

- לחשוף את בני הנוער לדמותו של דוד בן-גוריון, ראש הממשלה הראשון של מדינת ישראל, לציון שלושים שנה למותו.
- לבדוק את תגובותיו ואת עמדותיו ביחס לאירועים משמעותיים בחיי העם היהודי בתקופתו ולעמוד על דמותו כמנהיג.
- לבחון מאפיינים רצויים של מנהיגות.

עזרים

כרטיסי מידע

כרטיס משימה קבוצתית

קורות חייו

במליאה

- נפתח עם השיר: "[מגיע לו שיכתבו עליו שיר](#)" שכתבו מתי כספי ושלמה גרוניך (מתוך האלבום "מאחורי הצלילים"), בלי לציין את כותרת השיר.
- נדון עם המשתתפים בשאלות:
- מה ניתן ללמוד או לומר על הדמות עליה נכתב השיר, על מאפייניה, על מקומה בחיי המחברים ועוד.
- מה לדעתכם הכוונה במילים: "בלי האיש הקטן גדול הזה/לא יכולנו להיות אנשים?" האם אתם מסכימים עם האמירה? נמקו
- לאחר הדיון ניתן לספר על דוד בן-גוריון.

בקבוצות

- נחלק את המשתתפים לקבוצות בנות שלושה חברים באופן הבא:
- נדפיס ונגזור את הכרטיסיות על פי הסימנים ל - 3 חלקים: **תאריך האירוע, האירוע עצמו ותגובת בן גוריון לאירוע**. כל משתתף יקבל באופן אקראי חלק אחד מהכרטיסייה. המשתתפים יתבקשו להסתובב במרחב, לאתר, ולהרכיב את הכרטיסייה השלמה הכוללת את תאריך האירוע, מידע על האירוע ותגובתו של בן-גוריון לאירוע. לאחר שכל המשתתפים ישלימו את המשימה, יתחלקו לקבוצות בנות שלושה חברים.
- כל קבוצה תרכיב את כרטיס המשימה ותתייחס אליו.

במליאה

- דיווח הקבוצות.
- במהלך הדיווח ירכז המנחה את רשימת המאפיינים שצינו המשתתפים.

מבחר שאלות לדיון:

- מה התחדש לכם באמצעות הפעילות על בן-גוריון?
- אילו הייתם פוגשים אותו, מה הייתם אומרים לו/שואלים אותו?
- אילו ערכים הנחו אותו, לדעתכם?

- עם הכרזת המדינה בה' באייר תש"ח כתב בן-גוריון ביומנו "כארץ זהלה ושמוחה עמוקה – ושוב אני אכל בן השמחה" – למה, לדעתכם, התכוון ומה ניתן ללמוד מכך? (ראייה ארוכת טווח, בדידות בצמרת, קשייו של מנהיג ועוד).
- על פי תגובתו של בן-גוריון לאירועים השונים – מה מאפיין את תגובתו של מנהיג לאירועים חשובים?
- אלו מהתכונות ומהערכים שאפיינו אותו, עשו אותו למנהיג דגול?
- אלו מתכונות המנהיגות המאפיינות אותו קיימות/חסרות בימינו?

ניתן לסכם את הדיון בהקראת דברי הפרידה של דוד בן-גוריון עם פרישתו מתפקידו:

"אין מלים כפי להביע רחשי לבי לעם על אשר נתן אמונו כי והטיל עלי שליחות נעלה והרת גורל לעמוז כראש ממשלת ישראל מאז היותה. שקדתי על מילוי שליחות זו במיטב יכולתי, מתוך חרדת קודש ואהבת נפש, אבל איני מתיימר שנאלטתי משגיאות וכישלונות. בתום לב אני יכול לחזור מילה במילה על דברי המסורר: "לא גבה לבי ולא רחו עיני ולא הילכתי בגדולות ובנפלאות ממני" (תהילים קל"א, ו).

ברטיס משימה קבוצתית

המשתתפים יתוודעו לאירוע, לתאריך בו אירע ולתגובתו של בן-גוריון לאירוע.

המשתתפים ישיבו על השאלות הבאות:

- מה דעתכן.ם על תגובת בן-גוריון לאירוע?
- מהן התכונות/ תפיסות/ אמונות/ ערכים המאפיינים את דוד בן-גוריון על פי המקורות שקראתן.ם?
- איזו דמות של מנהיג מצטיירת בעיניכן.ם?

